

UKD 662.74:001.4

PRODUKTY WĘGLOPO- CHODNE	NORMA BRANŻOWA	BN-82
	Koksownictwo	0510-03
	Obiekty, urządzenia, maszyny i aparatura	zamiast BN-68/0510-03
	Terminologia	Grupa katalogowa 1030

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są definicje pojęć i odpowiadające im terminy dotyczące obiektów, urządzeń, maszyn i aparatury, stosowanych w koksownictwie.

1.2. Zakres stosowania normy. Objętą normą terminologię należy stosować w projektowaniu, dokumentacji technicznej, literaturze fachowej i aktach normatywnych dotyczących koksownictwa.

2. POJĘCIA PODSTAWOWE

2.1. węglownia - zespół obiektów budowlanych koksowni wyposażonych w urządzenia i aparaturę służących do odbioru węgla oraz przygotowania i magazynowania mieszanki wsadowej.

2.2. rozmrażalnia węgla - obiekt wyposażony w zespół urządzeń do odmrażania węgla zamrażniętego w wagonach.

2.3. wyładownia węgla - obiekt służący do wyładowywania węgla z wagonów lub innych środków transportowych.

2.4. składowisko węgla otwarte - obiekt przystosowany do magazynowania węgla w terenie otwartym, wyposażony w urządzenia do zważowania, uśredniania i pobierania węgla.

2.5. składowisko węgla kryte - zbiornik o dużej pojemności lub zespół zbiorników do magazynowania węgla, wyposażony w urządzenia załadunkowe i wyładunkowe.

2.6. kruszarnia węgla - obiekt wyposażony w zespół maszyn do rozdrabniania grubych i średnich sortymentów węgla.

Zgłoszona przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla
Ustanowiona przez Dyrektora Instytutu Metalurgii Żelaza
Zarządzeniem nr 14/82 z dnia 30 grudnia 1982 r. jako norma
obowiązująca od dnia 1 lipca 1983 r.

/Dz. Norm. i Miar nr ....., poz. ..../

2.7. młynownia węgla - obiekt lub zespół urządzeń wyposażony w urządzenia do rozdrabniania węgla do wymaganej wielkości ziarna.

2.8. dozownia - obiekt wyposażony w zespół urządzeń służących do sporządzania mieszanki o określonym udziale procentowym poszczególnych składników.

2.9. mieszalnia - zespół urządzeń służących do mieszania i homogenizacji mieszanki wsadowej.

2.10. wieża węglowa - obiekt wyposażony w zbiorniki oraz urządzenia załadownicze i wyładownicze przeznaczony do przechowywania gotowej mieszanki wsadowej.

2.11. instalacja selektywnego rozdrabniania - zespół urządzeń służących do zachowawczego rozdrabniania oraz odsiewania lub wydzielania z węgla klas ziarnowych nie wymagających rozdrobnienia.

2.12. instalacja podgrzewania wsadu - zespół urządzeń służących do suszenia i podgrzewania węgla przed koksowaniem.

2.13. instalacja brykietowania wsadu - zespół urządzeń służących do formowania węgla w brykiety o określonej wielkości i wytrzymałości.

2.14. instalacja grudkowania wsadu - zespół urządzeń służących do zbrylania węgla.

2.15. piecownia - oddział koksowni obejmujący baterie koksownicze, maszyny piecowe i instalację gaszenia koksu służących do produkcji koksu.

2.16. sortownia - oddział koksowni wyposażony w urządzenia służące do rozdziału koksu na poszczególne sortymenty, jego załadunku i ekspedycji.

2.17. składowisko koksu - obiekt przystosowany do magazynowania koksu, wyposażony w urządzenia do jego zachowawczego zważowania i pobierania.

2.18. otrzymywalnia węglopochodnych - oddział koksowni wyposażony w instalację i urządzenia służące do odbioru i wstępnego rozdziału lotnych produktów koksowania węgla.

2.19. kondensownia - zespół urządzeń obejmujący chłodnice gazu, ssawy, instalacje odsmalania gazu, instalacje rozdzielania wody amoniakalnej i smoły oraz zbiorniki magazynowe smoły.

2.20. amoniakownia - zespół urządzeń służących do przekształcania amoniaku zawartego w gazie w postać użytkową.

2.21. ofenolownia - zespół urządzeń służących do ekstrakcyjnego lub parowego oczyszczania wody amoniakalnej z fenoli.

2.22. oczyszczalnia ścieków - zespół urządzeń służących do mechanicznego, mechaniczno-chemicznego lub biologicznego oczyszczania ścieków koksowniczych.

2.23. pirydynownia - zespół urządzeń służących do produkcji surowych zasad pirydynowych z roztworu sytnikowego.

2.24. benzolownia - zespół urządzeń służących do wymywania benzolu z surowego gazu koksowniczego i do produkcji benzolu surowego.

2.25. odsiarczalnica - zespół urządzeń służących do odsiarczania gazu koksowniczego.

2.26. oczyszczalnia ciśnieniowa gazu - zespół urządzeń służących do usuwania z gazu tlenków azotu, benzolu, naftalenu i siarkowodoru pod ciśnieniem.

2.27. kompresorownia - zespół urządzeń służących do sprężania gazu koksowniczego do określonego ciśnienia w celu dalszego oczyszczania go w instalacji ciśnieniowej.

3. POJĘCIA DOTYCZĄCE PRZYGOTOWANIA WĘGLA

3.1. galeria składowiska węgla - element budowlany składowiska, stanowiący obudowę przenośników doprowadzających i odprowadzających węgiel, wyposażony w skośną ścianę oporową dla usypisk pierwotnych.

3.2. zbiornik węgla - zbiornik dowolnej pojemności przeznaczony do magazynowania lub międzyoperacyjnego przechowywania węgla.

3.3. zbiornik węgla węglany - zbiornik usytuowany pod ziemią i przystosowany do odbioru rozładowywanego węgla.

3.4. zbiornik węgla dozujący - zbiornik wyposażony w urządzenie dozujące ściśle określone ilości węgla.

3.5. lej wysypowy zbiornika - zwężające się ku dołowi zakończenie zbiornika ułatwiające jego opróżnianie.

3.6. zamknięcie lejów wysypowych - urządzenie do otwierania i zamykania lejów wysypowych obsługiwane ręcznie lub mechanicznie.

3.7. zgarniacz węgla - urządzenie do mechanicznego zbierania węgla z dozowników talerzowych lub z przenośników taśmowych.

3.8. obruszacz zawisów węgla - urządzenie mechaniczne lub pneumatyczne przystosowane do rozluźniania węgla zbitego i unieruchomionego w formie zawisów w zbiornikach.

3.9. sygnalizator napełnienia zbiornika węgla - urządzenie wskazujące stopień wypełnienia zbiornika węglem.

3.10. podajnik węgla - urządzenie służące do mechanicznego regulowania nadawy węgla.

3.11. dozownik węgla - urządzenie do równomiernego odmierzania porcji węgla umieszczone u wylotu zbiornika.

3.12. dozownik węgla talerzowy - dozownik pracujący na zasadzie obracającego się dookoła osi pionowej talerza stanowiącego zamknięcie zbiornika z którego węgiel zsuwany jest przez zgarniacz.

3.13. dozownik węgla taśmowy - dozownik pracujący na zasadzie przenośnika taśmowego, przesuwającego się pod wylotem zbiornika.

3.14. dozownik węgla wibracyjny - dozownik pracujący na zasadzie przenośnika taśmowego wprowadzanego w ruch drgający.

3.15. dozownik węgla automatycznie ważący - dozownik wyposażony w automatyczną wagę taśmową do regulacji ilości dozowanego węgla.

3.16. teleskop dozowniczy - urządzenie pozwalające na zmianę odległości pomiędzy tarczą talerza dozującego a wylotem zbiornika.

3.17. czujnik społywu węgla - przyrząd umieszczony w dolnej części wylotu zbiornika podający impuls uruchamiający obruszacz zawisów węgla.

3.18. wykrywacz żelaza - urządzenie służące do wykrywania i sygnalizowania obecności przedmiotów metalowych w strumieniu węgla.

3.19. oddzielnik żelaza - urządzenie elektromagnetyczne służące do wychwytywania ze strumienia węgla przedmiotów metalowych.

3.20. kruszarka węgla - urządzenie służące do rozdrabniania węgla na ziarna żądanej wielkości.

3.21. dezyntegrator - urządzenie do kruszenia i mieszania węgla za pomocą współśrodkowo wirujących względem siebie koszy z prętów stalowych, osadzonych na wewnętrznych tarczach kruszarki.

3.22. mieszalnik węgla - urządzenie mechaniczne do mieszania węgla.

3.23. przesiewacz węgla - urządzenie mechaniczne służące do rozdziału węgla na klasy ziarnowe.

3.24. przesiewacz ogrzewany - przesiewacz, którego sito ogrzane elektrycznie umożliwia przesiewanie węgla wilgotnych.

3.25. separator ziarnowy - urządzenie działające na zasadzie siły odśrodkowej przystosowane do wydzielania z nadawy węgla określonych klas ziarnowych.

3.26. separator fluidalny - separator służący do rozdziału węgla na klasy ziarnowe w złożu fluidalnym.

3.27. suszarka węglowa - urządzenie typu bębnowego, strumieniowego lub fluidalnego służące do suszenia i podgrzewania węgla gorącymi gazami obojętnymi.

3.28. prasa brykietownicza - urządzenie służące do brykietowania węgla, które odbywa się pomiędzy dwoma przeciwbieżnymi walcami o odpowiednich wgłębieniach w pierścieniach lub pomiędzy dwoma współbieżnymi pierścieniami.

3.29. granulator talerzowy - urządzenie służące do zbrylania drobnych frakcji węgla w grudki.

3.30. próbobiornik mechaniczny węgla - urządzenie służące do pobierania próbek węgla.

4. POJĘCIA DOTYCZĄCE OTRZYMYWANIA KOKSU

4.1. bateria koksownicza - podstawowy obiekt piecowni, składający się z zespołu pieców koksowniczych wraz z kompletną armaturą i osprzętem.

4.2. bateria systemu ubijanego - bateria koksownicza przystosowana do napełniania komór wsadem ubijanym.

4.3. bateria systemu zasypowego - bateria koksownicza przystosowana do napełniania komór wsadem zasypywanym.

4.4. bateria dolnogazowa - bateria, w której gaz opałowy jest doprowadzony dołem przez płytę dyszową.

4.5. bateria bocznogazowa - bateria, w której gaz opałowy jest doprowadzony do poziomych kanałów rozdzielczych w strefie trzonu.

4.6. bateria jednogrzewna - bateria, której układ grzewczy umożliwia stosowanie jako gazu opałowego wyłącznie gazu mocnego.

4.7. bateria dwugrzewna - bateria, w której można stosować do opalania zarówno gaz słaby jak i mocny.

4.8. bateria wielkokomorowa - bateria koksownicza, w której objętość użytkowa /zajmowana przez wsad/ jednej komory koksowniczej wynosi nie mniej niż 30 m³.

4.9. bateria szybkokoksująca - bateria o zmniejszonej szerokości komór lub wyższych temperaturach w kanałach grzewczych, w której stosowany jest przyspieszony cykl koksowania.

4.10. strona maszynowa baterii - strona baterii obsługiwana przez wsadnicę lub wypycharkę.

4.11. strona koksowa baterii - strona baterii obsługiwana przez maszyny służące do odbioru koksu.

4.12. piec koksowniczy - podstawowy element baterii, w którym zachodzi proces koksowania węgla.

4.13. masyw ceramiczny baterii - kompleks murów z materiałów ceramicznych stanowiących obmurze komór koksowniczych, regeneratorów i kanałów.

4.14. komora koksownicza - przestrzeń robocza usytuowana między ścianami grzewczymi masywu ceramicznego, w której przebiega proces koksowania.

4.15. komora buforowa - komora koksownicza nieogrzewana czasowo, wyłączona z ruchu dla umożliwienia dokonania remontu komory sąsiedniej.

4.16. komora półbuforowa - komora koksownicza czasowo ogrzewana do niższej temperatury w celu umożliwienia remontu komór sąsiednich.

4.17. komora zagruzowana - komora koksownicza stale wyłączona z ruchu i zasypana materiałem ogniotrwałym.

4.18. sklepienie komory /koksowniczej/ - warstwa muru stanowiąca nakrycie komory.

4.19. podsklepienie komory /koksowniczej/ - przestrzeń nad wsadem węglowym ograniczona od góry sklepieniem.

4.20. podłoga komory /koksowniczej/ - warstwa muru na którym spoczywa wsad.

4.21. ścianka komory /koksowniczej/ - ściana ceramiczna oddzielająca komorę od kanałów grzewczych.

4.22. pancierz komory /koksowniczej/ - osłona głowic ścian komory.

4.23. rama drzwiowa komory /koksowniczej/ - żeliwna rama tworząca gniazdo dla drzwi.

4.24. drzwi piecove komory /koksowniczej/ - boczne zamknięcie komory.

4.25. otwór zasypowy komory /koksowniczej/ - otwór w sklepieniu komory, przez który się ją obsadza.

4.26. trzon baterii /koksowniczej/ - część masywu ceramicznego pomiędzy regeneratorem a ścianami grzewczymi, w której przebiegają kanały skośne, kanały rozdzielcze gazu lub kanały palnikowe.

4.27. mur przyczółkowy baterii /koksowniczej/ - część masywu ceramicznego stanowiąca wypełnienie pomiędzy przyczółkiem a skrajną ścianą grzewczą i skrajnym regeneratorem.

4.28. strop baterii /koksowniczej/ - część masywu ceramicznego stanowiąca nakrycie komór koksowniczych i ścian grzewczych, również podstawa izolacyjna i nośna wyposażenia odbieralnika i torowisk wydmucharki lub wozu zasypowego.

4.29. ściana grzewcza baterii /koksowniczej/ - część masywu ceramicznego, w którym mieszczą się kanały grzewcze.

4.30. przyczółek baterii /koksowniczej/ - konstrukcja budowlana, ograniczająca masyw ceramiczny baterii prostopadle do jego osi głównej.

4.31. okotwiczenie baterii /koksowniczej/ - konstrukcja stalowa usztywniająca masyw ceramiczny i wiążąca go z podbudową i przyczółkami baterii, składająca się ze ściągów podłużnych i poprzecznych oraz ze skupów kotwicznych oraz zestawu sprężyn.

4.32. uzbrojenie trzonu baterii /koksowniczej/ - poziome płyty usztywniające mury trzonu baterii.

4.33. uzbrojenie boczne baterii /koksowniczej/ - pancerze, ramy drzwiowe i drzwi piecowe wbudowane w boczne pionowe powierzchnie masywu ceramicznego.

4.34. pomost baterii /koksowniczej/ - konstrukcja stalowa pomostowa dla obsługi baterii, przy czym rozróżnia się pomosty: czółkowy, skrajny, międzybateryjny i boczny.

4.35. regeneratorsiępła/ - część masywu ceramicznego baterii koksowniczej, położona pomiędzy podbudową a trzonem baterii, w której zachodzi wymiana ciepła pomiędzy gazem lub powietrzem a spalinami.

4.36. regeneratorsiępła - regeneratorsiępła służący do ogrzewania gazu o niskiej wartości opałowej.

4.37. regeneratorsiępła - regeneratorsiępła służący do nagrzewania powietrza.

4.38. regeneratorski podłużny - regeneratorski o osi podłużnej usytuowanej równolegle do głównej osi baterii.

4.39. regeneratorski poprzeczny - regeneratorski o osi podłużnej usytuowanej prostopadle do głównej osi baterii.

4.40. regeneratorski sekcyjny - regeneratorski poprzeczny podzielony na wysokości pionowymi ściankami na sekcje.

4.41. komora regeneratorska /ciepła/ - przestrzeń zawarta pomiędzy ścianami, sklepieniem regeneratorskim oraz warstwą izolacyjną płyty dyszowej lub podpiecowej.

4.42. wypełnienie regeneratorskie /ciepła/ - konstrukcja z kształtek ceramicznych układana bez zaprawy w komorze regeneratorskiej.

4.43. sekcja regeneratorska /ciepła/ - wydzielona pionowo część regeneratorska przyporządkowana poszczególnym kanałom grzewczym.

4.44. podsklepienie regeneratorskie /ciepła/ - przestrzeń nad wypełnieniem a pod sklepieniem regeneratorskim.

4.45. ściana regeneratorska /ciepła/ - pionowy mur oddzielający od siebie komory regeneratorskie.

4.46. ruszt regeneratorski /ciepła/ - kształtki o specjalnej konfiguracji i kalibrowanych otworach usytuowane pomiędzy kanałem rozdzielczym a wypełnieniem regeneratorskim.

4.47. kanał rozdzielczy /baterii/ - poziomy kanał służący do rozdzielenia gazowego strumienia wznoszącego i zbierania strumienia opadającego.

4.48. kanał palnikowy /baterii/ - kanał pionowy przebiegający w trzonie i ścianach regeneratorskich zakończonych palnikiem.

4.49. kanał dymowy /baterii/ - kanał odprowadzający spaliny z kolektora do komina.

4.50. kanał grzewczy /baterii/ - kanał w ścianie grzewczej, w którym następuje spalanie gazu i przepływ gorących spalin.

4.51. kanał bliźniaczy /baterii/ - dwa sąsiadujące ze sobą pionowe kanały grzewcze połączone u góry oknem przeważowym.

4.52. okno przewakone /baterii/ - otwór łączący u góry dwa bliźniacze kanały grzewcze.

4.53. kanał przerzutowy /baterii/ - kanał łączący dwie grupy kanałów grzewczych dwóch sąsiednich ścian grzewczych lub dwie połówki ściany grzewczej.

4.54. kanał przewakowy /baterii/ - kanał poziomy u góry ściany grzewczej łączący poszczególne grupy lub wszystkie kanały grzewcze.

4.55. kanał skośny /baterii/ - kanał łączący przestrzeń podsklepieniową regeneratora z kanałem grzewczym.

4.56. kanał krzyżowy /baterii/ - kanał łączący kanały grzewcze jednej połowy ściany grzewczej z regeneratorem poprzecznym, usytuowanym po przeciwnej stronie baterii.

4.57. kanał rozpakowy /baterii/ - kanał poziomy usytuowany w stropie baterii przeznaczony do rozdziału spalin w czasie jej rozgrzania.

4.58. kanał rozdzielczy trzonowy /baterii/ - kanał przeznaczony do rozdziału gazu mocnego w bateriach, z bocznym doprowadzeniem gazu.

4.59. przestawnica grzewcza - maszyna uruchamiająca i sterująca urządzeniami przestawczymi osprzętu grzewczego, powodującymi zmianę kierunku przepływu gazów i spalin w układzie grzewczym baterii.

4.60. kolektor gazu opakowego - główny rurociąg gazu.

4.61. przewód rozdzielczy /baterii/ - rurociąg doprowadzający gaz opakowy do kanałów rozdzielczych lub przewodów dyszowych.

4.62. przewód dyszowy /baterii/ - odcinek rury z wymienną dyszą łączący przewód rozdzielczy z kanałem palnikowym.

4.63. zawór przestawczy /baterii/ - zawór sterowany przestawnicą służący do odcinania regeneratora od atmosfery, od kolektora spalin jak również od kolektora gazu opakowego.

4.64. wydmucharka - urządzenie przewoźne służące do odprowadzania surowego gazu koksowniczego w czasie napełniania komór ponad strop baterii.

4.65. odbieralnik gazu - poziomy zbiornik połączony rurami odciągowymi z przestrzenią podsklepieniową komór koksowniczych, przeznaczony do zbierania, mieszania i wstępnego ochładzania gazu surowego.

4.66. rura odciągowa; rura wznosna - rura pionowa łącząca komorę koksowniczą z odbieralnikiem.

4.67. oczyszczacz hydrauliczny odbieralnika - urządzenie służące do oczyszczania odbieralnika z twardych osadów oraz zapobiegające powstawaniu osadów.

4.68. skrzynia smołowa odbieralnika - zamknięcie wodne odbieralnika, służące do zbierania kondensatu wodno-smołowego.

4.69. zawór hydrauliczny - element łączący rurę odciągową z odbieralnikiem właściwym.

4.70. maszyna piecowa - maszyna służąca do obsługi baterii koksowniczych.

4.71. maszyna piecowa jednopunktowa - maszyna dokonująca operacji równocześnie na dwóch komorach.

4.72. maszyna piecowa wielopunktowa - maszyna dokonująca operacji tylko na jednej komorze.

4.73. wsadnica - maszyna piecowa służąca do formowania wsadu, obsadzania komór w systemie ubijanym oraz wypychania koksu.

4.74. wóz zasypowy - maszyna piecowa służąca do obsadzania komór w systemie zasypowym.

4.75. wypycharka - maszyna piecowa służąca do opróżniania komór z koksu w bateriach systemu zasypowego.

4.76. wóz przelotowy - maszyna służąca do przenoszenia wypchanego koksu na wóz gaśniczy oraz obsługi baterii po stronie koksowej.

4.77. wóz gaśniczy - maszyna służąca do odbioru wypychanego koksu i przewożenia go do urządzeń gaśniczych oraz na zrzutnię koksu.

4.78. drag wybuchowy - element mechanizmu wsadnicy lub wypycharki, służący do wypychania koksu z komór koksowniczych.

4.79. skrzynia nabojowa - komora o przesuwnych ścianach stalowych, w której ubija się nabój węglowy.

4.80. tarcza nabojowa - stalowa płyta stanowiąca przednie zamknięcie skrzyni nabojowej, wprowadzona do komory koksowniczej wraz z wsadem.

4.81. otwór tarczowy pieca /koksowniczego/ - otwór w sklepieniu pieca służący do wyciągania tarczy nabojowej z komory.

4.82. ubijarka /wsadu węglowego/ - urządzenie wyposażone w zespół ubijaków zagęszczających mieszankę wsadową w skrzyni nabojowej.

4.83. drag wyrównawczy - element wypycharki służący do wyrównywania poziomu wsadu w komorze, stosowany w systemie zasypowym.

4.84. odźwiernik - zespół mechanizmów i urządzeń umieszczony na wsadnicy lub wypycharce i na wozie przelotowym, służący do zdejmowania i zakładania drzwi komory koksowniczej.

4.85. zrzutnia koksu - konstrukcja budowlana wraz z zespołem urządzeń służąca do dogaszania koksu i odparowania z niego nadmiaru wilgoci.

4.86. przesiewacz koksu - urządzenie mechaniczne służące do rozdziału koksu na klasy ziarnowe.

4.87. wóz koksowy - urządzenie do transportu koksu z komory baterii do komory chłodzenia koksu.

4.88. komora chłodzenia koksu - urządzenie służące do chłodzenia koksu, składające się z komory wstępnej, komory właściwej i urządzeń doprowadzających gaz obojętny.

4.89. przeciagarka /koksownicza/ - urządzenie służące do przesuwania pojemnika wozu koksowego do szybu.

4.90. wciagarka przejezdna - urządzenie do transportu pojemnika w obrębie instalacji suchego gaszenia koksu.

4.91. kocioł utylizacyjny /koksowniczy/ - urządzenie do odzysku ciepła z gazów instalacji suchego gaszenia koksu.

4.92. wieża gaśnicza - urządzenie do gaszenia koksu wodą.

4.93. osadnik koksiku - zbiornik przeznaczony do grawitacyjnego rozdziału koksiku i wody użytej do gaszenia.

4.94. próbobiornik mechaniczny koksu - urządzenie służące do pobierania próbek koksu.

5. POJĘCIA DOTYCZĄCE OTRZYMYWANIA INNYCH PRODUKTÓW WĘGLOPOCHODNYCH

5.1. chłodnica wstępna /koksownicza/ - wymiennik ciepła o pionowym lub poziomym układzie rur, przeznaczony do wstępnego przeponowego chłodzenia wodą surowego gazu koksowniczego.

5.2. chłodnica powietrzna /koksownicza/ - wymiennik ciepła, w którym przepływające powietrze /ciąg naturalny lub sztuczny/ chłodzi gaz koksowniczy w sposób przeponowy.

5.3. chłodnica kombinowana /koksownicza/ - wymiennik ciepła, w którym gaz koksowniczy chłodzony jest dwustopniowo, w sposób przeponowy i bezprzeponowy.

5.4. chłodnica wentylatorowa /koksownicza/ - wymiennik ciepła służący do chłodzenia wody technologicznej obiegowej za pomocą sztucznego ciągu powietrza.

5.5. separator /koksowniczy/ - urządzenie, w którym na zasadzie mechanicznej zostają wytrącone z gazu koksowniczego porwane cząsteczki cieczy lub ciał stałych.

5.6. ssawa /koksownicza/ - urządzenie do zasysania gazu surowego z baterii koksowniczej i do przetłaczania go przez aparaturę węglowodnorodnych.

5.7. odsmalacz elektrostatyczny - urządzenie do oczyszczania gazu koksowniczego od mgły smołowej na zasadzie elektrostatycznej.

5.8. odstojnik kondensatu - urządzenie służące do wstępnego rozdzielenia kondensatu wodno-smołowego z odbieralnika lub ze wstępnych chłodnic gazu na warstwę wodną i smołową.

5.9. odstojnik zmechanizowany - odstojnik kondensatu z mechanicznym odprowadzeniem wydzielonych osadów smołowych.

5.10. rozdzielacz wody amoniakalnej - urządzenie służące do rozdzielania smoły od wody amoniakalnej.

5.11. odwadniacz smoły - urządzenie służące do oddzielania od smoły surowej resztek wody amoniakalnej.

5.12. chłodnica wtórna /koksownicza/ - wymiennik ciepła do wtórnego chłodzenia gazu przed płuczkami amoniaku.

5.13. płuczka amoniaku - aparat służący do wypłukiwania /absorpcji/ amoniaku z gazu koksowniczego wodą.

5.14. podgrzewacz gazu - wymiennik ciepła służący do podgrzewania surowego gazu koksowniczego przed wprowadzeniem go do sytnika.

5.15. podgrzewacz żużlu sytnikowego - wymiennik ciepła służący do podgrzewania roztworu sytnikowego.

5.16. sytnik; saturator - aparat, w którym rozcieńczony kwas siarkowy wiąże amoniak z gazu koksowniczego na siarczan amonowy.

5.17. oddzielacz kropel; łapacz kropel - aparat do oddzielania z gazu porwanych kropel cieczy.

5.18. oddzielacz kryształów - zbiornik, w którym następuje rozdział kryształów siarczanu amonowego od roztworu sytnikowego.

5.19. garnek cyrkulacyjny - zbiornik, który poza równoczesnym spełnianiem roli zamknięcia hydraulicznego sytnika, jest przeznaczony do gromadzenia się w nim przelewającego się z tego sytnika nadmiar roztworu sytnikowego i smółki posytnikowej - zawracanych z powrotem do sytnika za pomocą odpowiedniej pompy.

5.20. zbiornik ługów zwrotnych - pojemnik, poprzez który nadmiar roztworu sytnikowego z oddzielnika kryształów oraz odcieki z wirówki wracają do sytnika.

5.21. wirówka siarczanu amonowego - urządzenie o działaniu ciągłym lub okresowym, służące do oddzielania na zasadzie siły odśrodkowej kryształów siarczanu amonowego od roztworu sytnikowego.

5.22. kolumna odpędowa amoniaku - kolumna destylacyjna, w której z surowej wody amoniakalnej lub z wody płuczkowej zostaje odpędzony amoniak lotny za pomocą bezpośredniej pary wodnej.

5.23. mieszalnik mleka wapiennego - dolna część kolumny odpędowej, w której wodę amoniakalną pozbawioną amoniaku lotnego miesza się z mlekiem wapiennym w celu rozłożenia nielotnych soli amonowych.

5.24. kolumna wapienna - kolumna destylacyjna, w której amoniak uwolniony w procesie rozkładu nielotnych soli amonowych mlekiem wapiennym jest odpędzany parą wodną.

5.25. odkwaszacz /koksowniczy/ - kolumna destylacyjna, w której z wody płuczkowej zostają odpędzone składniki kwaśne / H_2S , HCN , CO_2 / za pomocą bezpośredniej pary wodnej.

5.26. suszarka siarczanu amonu - urządzenie suszarnicze, bębnowe, potrząsalne lub fluidalne, przeznaczone do usuwania nadmiaru wilgoci zawartej w siarczanie amonowym za pomocą gorącego powietrza lub spalin.

5.27. odstojnik roztworu sytnikowego - zbiornik przelewowy, w którym osadzają się resztki kryształów siarczanu amonu z roztworu macierzystego przed jego neutralizacją.

5.28. neutralizator /koksowniczy/ - aparat, w którym ług macierzysty wysycany jest amoniakiem gazowym w celu uwolnienia zasad pirydynowych.

5.29. kolumna ekstrakcyjna fenoli - kolumna, w której następuje ekstrakcja benzolem fenoli z wody amoniakalnej lub ścieków.

5.30. desorber benzolu - aparat kolumnowy przeciwprądowy, służący do usuwania z wody amoniakalnej lub ze ścieków czynnika ekstrahującego gazem koksowniczym.

5.31. żugownik - aparat kolumnowy przeciwprądowy kilkustopniowy, służący do wiązania fenolów przy użyciu roztworu żugu sodowego.

5.32. chłodnica końcowa /koksownicza/ - wymiennik ciepła służący do bezprzeponowego chłodzenia wodą gaz koksowniczego, kierowanego na płuczki benzolowe.

5.33. płuczka benzolu - aparat przeznaczony do wmywania benzolu z gazu koksowniczego za pomocą oleju płuczkowego.

5.34. płuczka benzolu wielostopniowa /obiegowa/ - aparat wieżowy podzielony na kilka stopni, w którym krąży kilkakrotnie większa ilość oleju niż znajduje się w obiegu między kolumną odpędową benzolu a płuczkami.

5.35. płuczka naftalenu - aparat służący do wmywania naftalenu z gazu koksowniczego.

5.36. podgrzewacz oleju - wymiennik ciepła służący do przeponowego podgrzewania parą nasyconego oleju płuczkowego.

5.37. podgrzewacz oleju wstępny - wymiennik ciepła przeponowy, służący do wstępnego podgrzewania nasyconego oleju płuczkowego ciepłem gorącego oleju płuczkowego odpędzonego.

5.38. piec rurowy benzolowni - piec rurowy służący do ogniowego podgrzewania nasyconego oleju płuczkowego.

5.39. kolumna odpędowa benzolu - kolumna półkoka, w której oddestylowuje się /odpędza/ surowy benzol z nasyconego oleju płuczkowego za pomocą bezpośredniej pary wodnej.

5.40. regenerator oleju płuczkowego - aparat służący do wydzielania z obiegowego oleju płuczkowego wysokowrzących składników i ich polimerów za pomocą bezpośredniej pary wodnej.

5.41. deflegmator benzolu surowego - wymiennik ciepła przeponowy zasilany zimnym nasyconym olejem płuczkowym lub wodą, służący do wydzielania frakcji oleju płuczkowego z par uchodzących z kolumny odpędowej benzolu.

5.42. skraplacz benzolu - wymiennik ciepła przeponowy chłodzony wodą, służący do skraplania par surowego benzolu.

5.43. rozdzielacz flegmy - aparat służący do oddzielania wody od flegmy na zasadzie grawitacji.

5.44. rozdzielacz benzolu - aparat służący do oddzielania wody od benzolu surowego.

5.45. rozdzielacz kontrolny - zbiornik na drodze odpływu wody z rozdzielacza flegmy, przeznaczony do kontroli działania tego rozdzielacza i ewentualnie dodatkowego oddzielania flegmy.

5.46. chłodnica ociekowa /koksownicza/ - wymiennik ciepła przeponowy zraszany wodą, służący do chłodzenia odpędzanego oleju płuczkowego.

5.47. kolumna odpędowa naftalenu - kolumna półkowa służąca do wyodrębniania frakcji naftalenowej z oleju płuczkowego.

5.48. krystalizator naftalenu - aparat służący do wydzielania naftalenu z frakcji naftalenowej.

5.49. płuczka siarkowodoru - aparat służący do absorpcji, /wmywania/ siarkowodoru z gazu za pomocą odpowiedniego medium absorpcyjnego.

5.50. regenerator roztworu odsiarczalni gazu - aparat, w którym następuje regeneracja nasyconego roztworu absorpcyjnego przez wydzielenie z niego siarkowodoru lub siarki.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę - Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla, Zabrze.

2. Istotne zmiany w stosunku do BN-68/0510-03

- a/ zaktualizowano zbiór terminów uzupełniając go o nowe, powstałe w wyniku zmiany technologii, a pomijając obecnie nie stosowane,
- b/ zmieniono i zaktualizowano niektóre definicje.

3. Autorzy projektu normy - doc. dr Halina Gwiner, doc. dr Irena Kaziszyn - Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla, dr inż. Helmut Mańka - BPPK "Koksoprojekt", Zabrze.

4. Skorowidz alfabetyczny terminówA

amoniakownia 2.20

B

bateria bocznogazowa 4.5

- dolnogazowa 4.4
- dwugrzewna 4.7
- jednogrzewna 4.6
- koksownicza 4.1
- systemu ubijanego 4.2
- systemu zasypowego 4.3
- szybkokoksująca 4.9
- wielkokomorowa 4.8

benzolinoia 2.24

C

chłodnia wentylatorowa /koksownicza/ 5.4

chłodnica kombinowana /koksownicza/ 5.3

- końcowa /koksownicza/ 5.32
- ociekowa /koksownicza/ 5.46
- powietrzna /koksownicza/ 5.2
- wstępna /koksownicza/ 5.1
- wtórna /koksownicza/ 5.12

czujnik spływu węgla 3.17

D

deflegnator benzolu surowego 5.41

desorber benzolu 5.30

dezyntegrator 3.21

dozownia 2.8

dozownik węgla 3.11

- - automatycznie ważący 3.15.
- - talerzowy 3.12
- - taśmowy 3.13
- - wibracyjny 3.14

drag wypychowy 4.78

- wyrównawczy 4.83

drzwi piecove komory /koksowniczej/ 4.24

G

galeria składowiska węgla 3.1
garnek cyrkulacyjny 5.19
granulator talerzowy 3.29

I

instalacja brykietowania wsadu 2.13
- grudkowania wsadu 2.14
- podgrzewania wsadu 2.12
- selektywnego rozdrabniania 2.11

K

kanał dymowy /baterii/ 4.49
- grzewczy /baterii/ 4.50
- - bliźniaczy /baterii/ 4.51
- krzyżowy /baterii/ 4.56
- palnikowy /baterii/ 4.48
- przerzutowy /baterii/ 4.53
- przewalowy /baterii/ 4.54
- rozdzielczy /baterii/ 4.47
- - trzonowy /baterii/ 4.58
- rozpakowy /baterii/ 4.57
- skośny /baterii/ 4.55
kocioł utylizacyjny /koksowniczy/ 4.91
kolektor gazu opakowego 4.60
kolumna ekstrakcyjna fenoli 5.29
- odpędowa amoniaku 5.22
- - benzolu 5.39
- - naftalenu 5.47
- wapienna 5.24
komora buforowa 4.15
- chłodzenia koksu 4.88
- koksownicza 4.14
- półbuforowa 4.16
- regeneratora 4.41
- załadowana 4.17
kompresorownia 2.27
kondensownia 2.19

kruszarza węglowa 3.24
kruszarza węgla 2.6
krystalizator naftalenu 5.48

L

lej wysypowy zbiornika 3.5

Ł

Łapacz kropeł 5.17
Ługownik 5.31

M

masyw ceramiczny baterii 4.13
maszyna piecowa 4.70
- - jednopunktowa 4.71
- - wielopunktowa 4.72
mieszalnia 2.9
mieszalnik mleka wapiennego 5.23
- węgla 3.22
młynownia węgla 2.7
mur przyczółkowy baterii /koksowniczej/ 4.27

N

neutralizator /koksowniczy/ 5.28

O

obruszacz zawisów węgla 3.8
oczyszczacz hydrauliczny odbieralnika 4.67
oczyszczalnia ciśnieniowa gazu 2.26
- ścieków 2.22
odbieralnik gazu 4.65
oddzielacz kropeł 5.17
- kryształów 5.18
- żelaza 3.19
odfenolownia 2.21
odkwaszacz /koksowniczy/ 5.25
odsiarczalnia 2.25
odsmałacz elektrostatyczny 5.7
odstojnik kondensatu 5.8
- roztworu sytnikowego 5.27
- zmechanizowany 5.9

odwadniacz smoły 5.11
odźwiernik 4.84
okno przewalowe /baterii/ 4.52
okotwiczenie baterii /koksowniczej/ 4.31
osadnik koksiku 4.93
otrzymywalnia węglpochodnych 2.18
otwór tarczowy pieca /koksowniczego/ 4.81
- zasypowy komory /koksowniczej/ 4.25

P

pancerz komory /koksowniczej/ 4.22
piec koksowniczy 4.12
- rurowy benzolowni 5.38
piecownia 2.15
pirydynownia 2.23
płuczka amoniaku 5.13
- benzolu 5.33
- - wielostopniowa /obiegowa/ 5.34
- naftalenu 5.35
- siarkowodoru 5.49
podajnik węgla 3.10
podgrzewacz gazu 5.14
- kugu sytnikowego 5.15
- oleju 5.36
- - wstępny 5.37
podłoga komory koksowniczej 4.20
podeklepienie komory koksowniczej 4.19
- regeneratora ciepła 4.44
pomost baterii koksowniczej 4.34
prasa brykietownicza 3.28
próbobiornik mechaniczny koksu 4.94
- - węgla 3.30
przeciągarka koksownicza 4.39
przesiewacz ogrzewany 3.24
- koksu 4.86
- węgla 3.23
przestawnica grzewcza 4.59

przewód dyszowy /baterii/ 4.62
- rozdzielczy 4.61
przyczółek baterii /koksowniczej/ 4.30

R

rama drzwiowa komory /koksowniczej/ 4.23
regenerator /ciepła/ 4.35
regenerator gazowy 4.36
- oleju pługowego 5.40
- podłużny 4.38
- poprzeczny 4.39
- powietrzny 4.37
- roztworu odsiarczalni gazu 5.50
- sekcyjny 4.40
rozdzielacz benzolu 5.44
- flegmy 5.43
- kontrolny 5.45
- wody amoniakalnej 5.10
rozmrażalnia węgla 2.2
rura odciągowa 4.66
- wznosna 4.66
ruszt regeneratora /ciepła/ 4.46

S

saturator 5.16
sekcja regeneratora /ciepła/ 4.43
separator /koksowniczy/ 5.5
- fluidalny 3.26
- ziarnowy 3.25
sklepienie komory /koksowniczej/ 4.18
składowisko koksu 2.17
- węgla kryte 2.5
- - otwarte 2.4
skraplacz benzolu 5.42
skrzynia nabożowa 4.79
- smołowa odbieralnika 4.68
sortownia 2.16

ssawa /koksownicza/ 5.6
strona koksowa baterii 4.11
- maszynowa baterii 4.10
strop baterii /koksowniczej/ 4.28
suszarka siarczanu amonu 5.26
- węgla 3.27
sygnalizator napełnienia zbiornika węgla 3.9
sytnik 5.16

S

ściana grzewcza baterii /koksowniczej/ 4.29
- regeneratora /ciepła/ 4.45
ścianka komory /koksowniczej/ 4.21

T

tarcza naboju 4.80
teleskop dozowniczy 3.16
trzon baterii /koksowniczej/ 4.26

U

ubijarka wsadu węglowego 4.82
uzbrojenie boczne baterii /koksowniczej/ 4.33
- trzonu baterii /koksowniczej/ 4.32

W

wciągarka przejezdna 4.90
węglownia 2.1
wieża gaśnicza 4.92
- węglowa 2.10
wirówka siarczanu amonowego 5.21
wóz gaśniczy 4.77
- koksowy 4.87
- przelotowy 4.76
- zasypowy 4.74
wsadnica 4.73
wydmucharka 4.64
wykrywacz żelaza 3.18
wyładownia węgla 2.3

wypełnienie regeneratora /ciepła/ 4.42
wpycharka 4.75

Z

zamknięcie lejów wysypowych 3.6
zawór hydrauliczny 4.69
- przestawczy /baterii/ 4.63
zbiornik węgla dozujący 3.8
- ługów zwrotnych 5.20
- węgla 2.2
- - wgłębny 3.3
zgarniacz węgla 3.7
zrzutnia koksu 4.85